

The Development of a Program to Promote Self-directed Learning Abilities of Grade 6 Students

Somjit Nonghin, Piyatida Panya and Arun Suikraduang

Doctor of Philosophy (Research and Evaluation Education), Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: nonghin@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-7308-5038>

E-mail: dr.piyatida@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8215-4389>

E-mail: joeedu@rmu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-4798-2246>

Received 05/10/2024

Revised 10/10/2024

Accepted 10/11/2024

Abstract

Background and Objectives: This research aimed to (1) study the guidelines for promoting self-learning ability of Grade 6 students, (2) develop a program to promote self-learning ability of Grade 6 students, (3) study the results of using the program to promote self-learning ability of Grade 6 students, and (4) evaluate the program to promote self-learning ability of Grade 6 students.

Research Methodology: This is a quantitative and qualitative research. The sample group is 25 sixth-grade students under the Office of the Primary Education Area in Roi Et Province and 6 experts by purposive sampling. The research instruments are semi-structured interviews, a program to promote self-knowledge seeking ability, a behavioral measure to promote self-knowledge seeking ability, an assessment form for the program to promote self-knowledge seeking ability, and an expert-based seminar. Data analysis uses content analysis. The statistics used are mean, standard deviation, and paired-sample t-test.

Results: (1) The results of the study on the guidelines for promoting self-learning ability of primary 6 students consisted of 4 main steps as follows: (1.1) Research topic determination (1.2) Goal setting (1.3) Research method determination and implementation (1.4) Forecasting results and actions (2) The results of the development of the program to promote self-learning ability of primary 6 students by the seminar meeting with experts showed that the program to promote self-learning ability was appropriate and feasible (3) The results of using the program to promote self-learning ability of primary 6 students showed that students were able to think and solve problems and (4) The evaluation of the program by the teacher who organized the activity had the highest mean. Therefore, it can be concluded that the developed program is appropriate to be used to promote self-learning for primary 6 students.

Conclusion: The guidelines for promoting the self-learning ability of primary 6 students consisted of 4 steps: research topic determination, goal setting, research method determination, and outcome prediction. The developed program was appropriate and feasible according to the evaluation by experts. The program helps students develop problem-solving skills. Teachers evaluated the program as the most appropriate. The program is appropriate for promoting self-learning for Prathom 6 students.

Keywords: Program; Self-learning; 6th grade students

การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมจิต นองหิน, ปิยะธิดา ปัญญา และอรรณู ชูกระเดื่อง

หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 4) เพื่อประเมินโปรแกรมการความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6

ระเบียบวิธีการวิจัย: เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 25 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แบบวัดพฤติกรรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แบบประเมินโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และประชุมการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (Paired-Sample t-test)

ผลการวิจัย: (1) ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ (1.1) การกำหนดประเด็นค้นคว้า (1.2) การตั้งเป้าหมาย (1.3) การกำหนดวิธีค้นคว้าและดำเนินการ (1.4) การคาดการณ์ ผลลัพธ์และการกระทำ (2) ผลการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการประชุมการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ (3) ผลการใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 นักเรียนสามารถการคิดแก้ปัญหา และ (4) การประเมินโปรแกรมโดยครูผู้จัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ระดับมากที่สุด จึงสรุปได้ว่าโปรแกรมที่ได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สรุปผล: แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ป.6 มี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดประเด็นค้นคว้า ตั้งเป้าหมาย วิธีค้นคว้า และคาดการณ์ผลลัพธ์ โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ตามการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ โปรแกรมช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ครูประเมินโปรแกรมว่าเหมาะสมที่สุด โปรแกรมนี้เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ป.6

คำสำคัญ: โปรแกรม; การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง; นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลเมืองโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในข้อ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง บุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6)

การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนการสอน ของครูที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถสร้างความรู้ใหม่เพิ่มเติม จากการศึกษา การทดลอง การค้นคว้าและการปฏิบัติด้วยตนเองเชื่อมสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยมีวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากการศึกษา จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนตามความสนใจ หรือความต้องการของตนเองอย่างมีลำดับขั้นตอน คือ กำหนดปัญหาในการสืบค้น การวางแผนในการสืบค้น การดำเนินการสืบค้นตามแผนที่กำหนด การวิเคราะห์ข้อมูล การบันทึก และสรุปผลการสืบค้น ดังนั้นทักษะการแสวงหาความรู้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตในสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ทิศนา ขัมณี, 2550: 6)

การจัดการเรียนรู้ของครู ในปัจจุบันจึงควรมุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เนื่องจากความรู้ต่าง ๆ ไม่เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียว ความรู้ความสามารถเกิดจากแหล่งต่าง ๆ รอบตัวและมีวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้น อยู่ตลอดเวลา ความรู้ที่เรียนมาจึงสามารถใช้ได้อยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่งดังนั้นการเรียนรู้ในยุคใหม่ต้องเป็น การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งนักการศึกษายอมรับว่า การจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของตนเองทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ท้าทายความสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อให้ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการศึกษา และการดำรงชีวิตการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบผู้เรียนนำตนเอง (อิศริยา ทองงาม, 2545: 72-74) จากการศึกษาความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักการศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย กระบวนการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดประเด็นค้นคว้า 2) คาดคะเน 3) กำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ 4) การวิเคราะห์ผลการค้นคว้า และ 5) สรุปผลการค้นคว้า จากสภาพปัญหา และความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับที่สูงขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อประเมินโปรแกรมการความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทบทวนวรรณกรรม

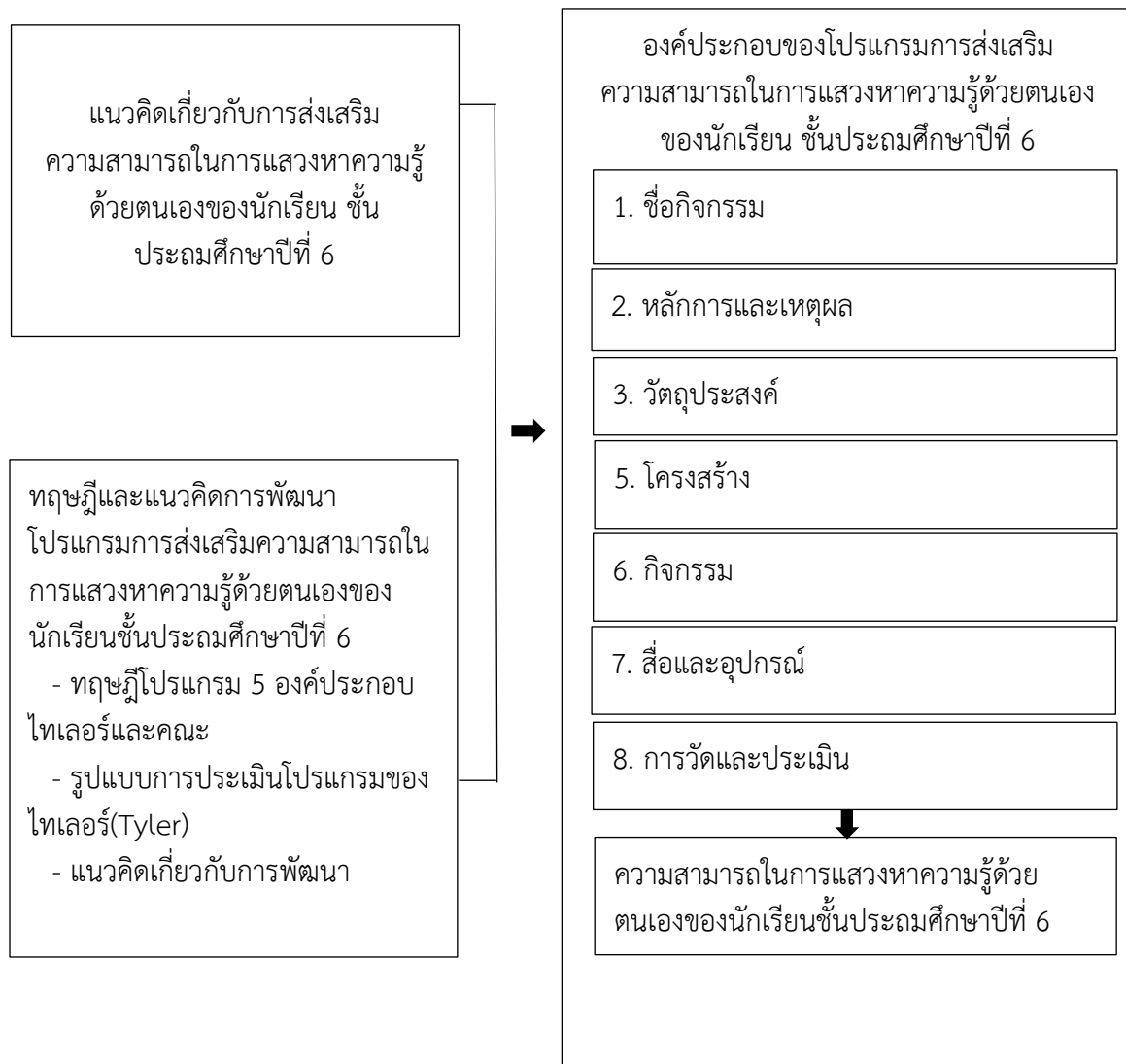
พจนนา ทรัพย์สมาน (2549: 3) ได้ให้ความหมายของ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองว่า การที่ผู้เรียนสร้างความรู้ของตนเองจากการคิดและการปฏิบัติตามลำดับขั้น เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญ ความจำเป็นของสิ่งที่จะเรียนรู้ วางแผนกำหนดขอบเขตวิธีเรียนรู้ ลงมือเรียนรู้ตามแผน นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ วิเคราะห์อภิปรายสรุปความรู้ ข้อคิดแนวทางการปฏิบัติ จัดทำผลงานรายงาน การเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ของตนเองในรูปแบบต่างๆตามความสนใจ

Sallis et al (1992) ได้ให้นิยามการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับ ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ได้ โดยวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ ระบุบุคคลที่เกี่ยวข้องแหล่งความรู้ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้เรียนรู้ และประเมินผล การเรียนรู้

Hiemstra (1994) ได้ให้นิยาม การเรียนรู้ด้วยตนเองว่าเป็นการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนรับผิดชอบ ในด้านการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลความพยายามในการเรียนรู้ของตนเองเป็นลักษณะซึ่งทุกคนมีอยู่ระดับหนึ่งในทุกสถานการณ์ การเรียนรู้ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นโดยผู้เรียนแยกตัวออกจากผู้อื่น ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่ได้จากการศึกษาจากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การแสดงออกของผู้เรียนในการค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติตามลำดับขั้นด้วยตนเองและสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากความคิด การศึกษา การทดลอง ค้นคว้า และสามารถเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยมีวิธีการค้นคว้าหาความรู้ จากการกำหนดปัญหาในการค้นคว้าหาความรู้ การวางแผน การดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล การบันทึก และสรุปผลจากการค้นคว้าตามวิธีการต่าง ๆ ตามความสนใจ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดแสดงการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 สังเคราะห์เอกสาร ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย กระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดประเด็น

ค้นคว้า 2) คาคคเน 3) กำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ 4) การวิเคราะห์ผลการค้นคว้า และ 5) สรุปผลการค้นคว้า

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 เอกสารงานวิจัย

2.2 ผู้เชี่ยวชาญ

2.2.1 กลุ่มบุคลากรเกี่ยวกับความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 4 คน

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 3 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

กระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดประเด็นค้นคว้า 2) คาคคเน 3) กำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ 4) การวิเคราะห์ผลการค้นคว้า และ 5) สรุปผลการค้นคว้า

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และทดลองนำร่อง (Try Out)

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดประเด็นค้นคว้า 2) คาคคเน 3) กำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ 4) การวิเคราะห์ผลการค้นคว้า และ 5) สรุปผลการค้นคว้า

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัย จำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

2.1.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

2.1.2 มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2.1.3 มีอายุประสบการณ์มาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี

2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

2.2.1 วุฒิการศึกษาปริญญาเอก

2.2.2 มีประสบการณ์ในการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่า 5 ปี

2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดประเด็นค้นคว้า 2) คาคคเน 3) กำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ 4) การวิเคราะห์ผลการค้นคว้า และ 5) สรุปผลการค้นคว้าเด็กปฐมวัย ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและทดลองนำร่องในเดือนมิถุนายน รวม 4 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้จริงและศึกษาผลที่เกิดขึ้น

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 1) การพบปัญหา 2) หาวิธีการแก้ปัญหา 3) ค้นพบวิธีการแก้ปัญหา 4) ประยุกต์ใช้วิธีการแก้ปัญหาที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริง และศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 25 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร คุณภาพของโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย

3.1 แบบวัดความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2 แบบประเมินโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการประเมินคุณภาพของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้รูปแบบ การประเมินของ Tyler ดังนี้

1.1 การประเมินค่าวัตถุประสงค์ของโปรแกรมที่นำไปใช้ว่าสอดคล้องกับเนื้อหาในการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.2 การประเมินแผนการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.3 การประเมินสื่อเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้

1.4 ประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรมจากการประเมินผลพัฒนาการและการประเมินผลข้างเคียง ทั้งทางบวกและทางลบ

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 แบบประเมินโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 ข้อ

3.2 แบบวัดการส่งเสริมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 ข้อ

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2. โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 แบบวัดการส่งเสริมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2. ประสานงานกับวิทยากร ผู้ช่วยนักวิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการฝึกอบรม และ
เจ้าหน้าที่อื่นที่มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมในครั้งนี้ โดยจัดประชุมชี้แจงแนวคิดหลักการของโปรแกรม รวมทั้ง
อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโปรแกรม สื่อ และวิธีการประเมินผลการฝึกอบรม

3. ดำเนินการฝึกอบรมตามโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามที่ได้พัฒนาขึ้น

4. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม

4.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโปรแกรมได้รับการประเมินพฤติกรรมตนเองก่อนการ
จัดกิจกรรม

4.2 ครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ก่อนการฝึกปฏิบัติ
กิจกรรม และหลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติกิจกรรม

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และครูที่สอน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามโปรแกรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมโปรแกรมทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยดำเนินการ
ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ผลจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1.1 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อ หรือแต่ละด้าน

1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample) โดยใช้
สถิติทดสอบที (Paired-Sample t-test) โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถ ในการ
แสวงหาความรู้ด้วยตนเองนักเรียนหลังสิ้นสุดการอบรม

2. วิเคราะห์ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการ
วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดประเด็นค้นคว้า (I = Identify Problems and Opportunities) การทำความเข้าใจ วิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์ เพื่อกำหนดเป็นประเด็นปัญหาทำการแก้ปัญหาในแบบของการตั้งคำถามจากข้อสงสัย สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนประสบปัญหาด้วยตนเอง การระดมสมองจะช่วยให้เด็กฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 2 คัดคะแนน (D = Define Goals) การตั้งหวังสิ่งที่เราต้องการจะได้มาต้องการจะทำหรือความต้องการอะไรก็แล้วแต่ที่เรามุ่งหวังตั้งใจอย่างแน่วแน่ เพื่อที่จะทำความตั้งใจเหล่านั้นให้สำเร็จสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องส่วนหนึ่ง ดังนี้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวควรเริ่มจากการสร้างบรรยากาศแห่งความรักความอบอุ่น เกิดความสุข ความปลอดภัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสนองความต้องการอย่างมีเหตุผล ใช้การซักถามของนักเรียน และครู และการตอบสนองต่อคำถามที่นักเรียนถามด้วยความสนใจ มีการสนทนากับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกและฝึกการคิด

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ (E = Explore Possible Strategies) การวางแผนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองที่สำคัญเพื่อให้การแก้ปัญหาที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยพยายามหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายเป็นไปได้อย่างวางแผนคิดค้นหาวิธีการทั้งที่เป็นปกติและวิธีแปลกใหม่เป็นการรวบรวมผสมผสานความคิดต่าง ๆ ที่คิดไว้อย่างหลากหลายให้กลายเป็นแนวทางที่ดีที่สุด สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องส่วนหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 4 คาดการณ์ผลลัพธ์และการกระทำ (A = Anticipate Outcomes and Act) การคาดการณ์ความคิดออกมาเป็นข้อความหรือแผนภาพจะช่วยแก้ปัญหาได้ดี โดยเฉพาะปัญหาที่ซับซ้อน การวางแผนจะเป็นแนวทางในการดำเนินแก้ปัญหา เป็นการแสดงแผนเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามแนวทางเดียวกัน เมื่อเจอปัญหาเลือกวิธีการแก้ปัญหาและคาดการณ์ผลลัพธ์บอกวิธีการแก้ปัญหาที่เลือกได้ และการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเมื่อได้กรอบของปัญหาที่ต้องการแก้ไขแล้ว ควรมีแนวการลงมือปฏิบัติที่ชัดเจนยังเป็นปัญหาที่ซับซ้อน ควรมีลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาจะต้องใช้ทักษะการสื่อสารที่ดีสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องส่วนหนึ่ง การมองย้อนกลับที่ผล ของกลยุทธ์การวางแผนในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้รวมถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจนมากขึ้นส่งผลต่อการแก้ปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ ผลของการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจสิ่งสำคัญ คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ดีที่จะเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างเพื่อสามารถปรับปรุงความพยายาม ในการแก้ปัญหาในภายหลัง หากต้องการเรียนรู้จากประสบการณ์จำเป็นต้องตรวจสอบประสิทธิภาพในรายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อคำถามเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบคำถามที่พลาดไป ทำความเข้าใจกลยุทธ์แก้ไขจุดบกพร่อง สรุปผลการค้นคว้าจากวิธีการแก้ปัญหา

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

2.1 การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของผู้วิจัย มีดังนี้

2.1.1 ผลการร่างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร ตำราและงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบกับประเด็นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาร่างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปี

ที่ 6 มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) ความนำ 2) หลักการของโปรแกรม 3) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 4) โครงสร้างของโปรแกรม 5) การดำเนินการตามโปรแกรม 6) เกณฑ์การประเมินความหมาย ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมุ่งหวังผลต่อการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา พบว่า แต่ละแนวทางกิจกรรมจะส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะพัฒนาทักษะการคิดในขั้นสูง ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาที่ดีขึ้น

3. ผลการทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1 ผลการประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่ ปฏิบัติกิจกรรมตามโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 1 การประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

เลขที่	รายการประเมินการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง										รวมคะแนน	ร้อยละ	แปลผล
	กำหนดประเด็นค้นคว้า		คาดคะเน		กำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ		วิเคราะห์ผลการค้นคว้า		สรุปผลการค้นคว้า				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
1	4	5	4	5	4	5	4	5	5	6	47	78.33	พอใช้
2	5	5	4	5	6	5	5	6	6	6	53	88.33	ดีมาก
3	5	5	5	5	6	6	5	6	6	6	55	91.66	ดีมาก
4	5	5	5	4	4	6	5	6	6	6	52	86.66	ดีมาก
5	6	5	5	5	6	6	5	6	6	6	56	93.33	ดีมาก
6	6	6	5	5	6	6	5	6	6	6	57	95	ดีมาก
7	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	57	95	ดีมาก
8	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	55	91.66	ดีมาก
9	6	6	5	5	6	6	6	6	6	6	58	96.66	ดีมาก
10	6	6	5	5	6	6	6	6	6	6	58	96.66	ดีมาก
11	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	100	ดีมาก
12	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	100	ดีมาก
13	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	100	ดีมาก
Σ	71	71	66	67	73	76	71	77	77	78	72	-	-
$\bar{X}$	5.46	5.46	5.07	5.15	5.61	5.84	5.46	5.92	5.92	6	56	93.33	ดีมาก
S.D.	0.87	0.75	0.59	0.84	0.87	0.73	0.68	0.88	0.86	-	-	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินรายด้าน ด้านการกำหนดประเด็นค้นคว้า กิจกรรมที่ 1 คะแนนรวมเท่ากับ 71 เฉลี่ย 5.46 กิจกรรมที่ 2 คะแนนรวมเท่ากับ 67 เฉลี่ย 5.46 ด้านคาดคะเน กิจกรรมที่ 3 คะแนนรวมเท่ากับ 66 เฉลี่ย 5.07 กิจกรรมที่ 4 คะแนนรวมเท่ากับ 67 เฉลี่ย 5.15 ด้านกำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ กิจกรรมที่ 5 คะแนนรวมเท่ากับ 73 เฉลี่ย 5.61 กิจกรรมที่ 6 คะแนนรวมเท่ากับ 76 เฉลี่ย 5.84 ด้านคาดการณ์ผลลัพธ์และกระทำ กิจกรรมที่ 7 คะแนนรวมผลการประเมินรายด้าน ด้านการกำหนดประเด็นค้นคว้า กิจกรรมที่ 1 คะแนนรวมเท่ากับ 71 เฉลี่ย 5.46 กิจกรรมที่ 2 คะแนนรวมเท่ากับ 67 เฉลี่ย 5.46 ด้านคาดคะเน กิจกรรมที่ 3 คะแนนรวมเท่ากับ 66 เฉลี่ย 5.07 กิจกรรมที่ 4 คะแนนรวมเท่ากับ 67 เฉลี่ย 5.15 ด้านกำหนดวิธีค้นคว้าและการดำเนินการ กิจกรรมที่ 5 คะแนนรวมเท่ากับ 73 เฉลี่ย 5.61 กิจกรรมที่ 6 คะแนนรวมเท่ากับ 76 เฉลี่ย 5.84 ด้านคาดการณ์ผลลัพธ์และกระทำ กิจกรรมที่ 7 คะแนนรวม

สรุปได้ว่า การประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับดีมาก มีความเหมาะสม ที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. การประเมินโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย ดำเนินการประเมินตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.1 ผลการประเมินค่าวัตถุประสงค์ของโปรแกรมที่นำไปใช้ว่าสอดคล้องกับเนื้อหาในการส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน

4.2 ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

สรุปผลการประเมินโปรแกรมโดยครูผู้จัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.02, $\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.42) จึงสรุปได้ว่าโปรแกรมที่ได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนที่มีความเป็นระบบและกระบวนการชัดเจนในการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1.1 การกำหนดประเด็นค้นคว้า (Identify Problems and Opportunities) นักเรียนต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์รอบตัว จากนั้นกำหนดเป็นประเด็นปัญหา ที่จะต้องแก้ไข โดยการตั้งคำถามจากความสงสัย กระบวนการระดมสมองเป็นสิ่งสำคัญเพราะช่วยพัฒนา ทักษะการคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจของนักเรียน

1.2 การตั้งเป้าหมาย (Define Goals) นักเรียนต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการจากกระบวนการแสวงหาความรู้ รวมถึงการสร้างบรรยากาศแห่งความเชื่อมั่นในตนเอง ความอบอุ่น และความปลอดภัย โดยการใช้การซักถามและสนทนาเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกและฝึกการคิดเชิงวิเคราะห์

1.3 การกำหนดวิธีค้นคว้าและดำเนินการ (Explore Possible Strategies) นักเรียนต้องวางแผนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาให้หลากหลาย โดยกระบวนการนี้ต้องรวบรวมและผสมผสานความคิดต่าง ๆ เพื่อสร้างแนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา

1.4 การคาดการณ์ผลลัพธ์และการกระทำ (Anticipate Outcomes and Act) นักเรียนต้องคาดการณ์ผลลัพธ์จากการแก้ปัญหาและวางแผนการลงมือปฏิบัติให้ชัดเจน การคาดเดาแนวทางหรือผลลัพธ์จะช่วยให้เด็กมีแนวทางที่ชัดเจนขึ้นในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ทั้งนี้ต้องมีการตรวจสอบ ผลลัพธ์จากการแก้ปัญหาและปรับปรุงจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อพัฒนาการแก้ไขในอนาคต

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zimmerman and Schunk (2011) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการควบคุมการเรียนรู้ (Self-Regulated Learning) ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการกำหนดเป้าหมาย (Define goals) และการค้นคว้าหาวิธีแก้ปัญหา (Explore Possible Strategies) ในการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีทักษะในการตั้งเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีผลการเรียนที่ดีขึ้น การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เช่น การให้ครูเป็นผู้สนับสนุนกระบวนการถามตอบทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ De Cortem, et al. (2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสอนให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน โดยเน้นให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจและค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง กระบวนการนี้สอดคล้องกับการระดมสมอง (Brainstorming) ในขั้นตอนการกำหนดประเด็นค้นคว้า (Identify Problems and Opportunities) และการคาดการณ์ผลลัพธ์ (Anticipate Outcomes and Act) พบว่า การที่นักเรียน ได้รับการฝึกฝนในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบและคาดการณ์ผลลัพธ์ได้มีความสามารถในการคิด แก้ปัญหาได้ดีขึ้น และมีความมั่นใจในการตัดสินใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuhlthau et al (2015) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการสอนแบบการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning) ซึ่งนักเรียนจะได้รับการแนะนำให้ทำการค้นคว้าและค้นหาคำตอบด้วยตนเองผ่านการตั้งคำถาม ที่สร้างสรรค์ กระบวนการนี้เชื่อมโยงกับขั้นตอนการวางแผนการค้นคว้า (Explore Possible Strategies) และการนำไปปฏิบัติ (Anticipate Outcomes and Act) พบว่า การส่งเสริมให้นักเรียนได้วางแผนและสร้างโครงสร้างการค้นคว้าด้วยตนเองช่วยเพิ่มทักษะการเรียนรู้เชิงลึกและการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาและทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของผู้วิจัย มี 6 ประกอบ คือ 1) ความนำ 2) หลักการของโปรแกรม 3) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 4) โครงสร้างของโปรแกรม 5) การดำเนินการตามโปรแกรม 6) เกณฑ์การแปลความหมาย ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในขณะปฏิบัติกิจกรรมตามโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Knowles (1975) ที่เน้นความสำคัญ ของการฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตั้งแต่ยังเล็ก การเรียนรู้แบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีทักษะ ในการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ และการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Deci and Ryan (1985) ที่พัฒนา ทฤษฎีการจูงใจตนเอง (Self-Determination Theory) ได้เน้นว่า การสร้าง แรงจูงใจจากภายในมีผลสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การออกแบบโปรแกรมที่มีเป้าหมาย เพื่อให้เด็กเข้าใจและรู้สึกถึงความสำเร็จของตนเองช่วยสร้างความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียน Inquiry-Based Learning

3. การประเมินโปรแกรมโดยครูผู้จัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.02, $\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.42) จึงสรุปได้ว่า โปรแกรมที่ได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการทักษะแก้ไขปัญหสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boyer et al (2014) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตนเอง เครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการจัดการเวลา การประเมิน ตนเอง และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการประสบความสำเร็จในอนาคต สอดคล้อง กับงานวิจัยของ Birenbaum (2002) ได้ศึกษาการประเมิน การเรียนรู้แบบกระตือรือร้นด้วยตนเอง (Active Self-Directed Learning) ในระดับประถมศึกษา Birenbaum พัฒนาวิธีการประเมินที่ครอบคลุม หลายมิติ ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่มีทักษะการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นและการเรียนรู้ด้วยตนเองมีแนวโน้มที่จะพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิจัยจะเน้นการสร้างโปรแกรมที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการของนักเรียน รวมถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การปรับเนื้อหาให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาและวิธีการที่ใช้ในโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองควรถูกปรับให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็กนักเรียน นักศึกษา โดยพิจารณาถึงพื้นฐานการเรียนรู้ ความสามารถ และความต้องการในการพัฒนาเพื่อให้โปรแกรมสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ควรใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาโปรแกรม เช่น การใช้แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยยังสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและปรับให้เข้ากับ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนได้

1.3 การส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการวิจารณ์ ควรเน้นไปที่การพัฒนาทักษะ ในการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวันและการทำงาน

1.4 การสนับสนุนการเรียนรู้แบบเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการจัดโครงสร้างเนื้อหาที่เป็นขั้นตอน และชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถติดตามและประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

1.5 ควรมีระบบติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนเพื่อให้คำแนะนำหรือการช่วยเหลือเพิ่มเติม เมื่อจำเป็น รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.6 ควรมีการประเมินผลของโปรแกรมเป็นระยะเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการพัฒนากระบวนการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นตอบสนองต่อปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้อง กับการแสดงออกของความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2.2 ควรศึกษาส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองที่เชื่อมโยงสาระ การเรียนรู้ ทดลองใช้รูปแบบหรือวิธีการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแบบใหม่ ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามประเมินการแสดงออกถึงความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของ นักเรียนนักเรียน การทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กับ กลุ่มเป้าหมายในสถานการณ์จริง รวมถึงการทดลองเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ใช้โปรแกรมและกลุ่ม ที่ไม่ได้ใช้ จะช่วยให้เห็นถึงผลกระทบที่ชัดเจนและมีข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- ทิตินา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์.
- พจนา ททรัพย์สมาน. (2549). *การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิศริยา ทองงาม. (2545). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบนำตนเองวิชาวิทยาศาสตร์ระดับปริญญาตรีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Birenbaum, M. (2002). Assessing self-directed active learning in primary schools. *Journal of Educational Psychology*, 94(3), 443-454.
- Boyer, S.L., Edmondson, D.R., Artis, A.B., & Fleming, D. (2014). Self-directed learning: A tool for lifelong learning. *Journal of Marketing Education*, 36(1), 20-32.
- De Corte, E., Verschaffel, L., Entwistle, N. and Van, M.J. (2004). Learning to solve complex problems: An instructional design perspective. *Instructional Science*, 32(4), 235–246.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York, NY: Plenum.
- Hiemstra, R. (1994). *Self-directed learning*. In T. Husen and T.N. Postlethwaite (Eds.), *The International Encyclopedia of Education* (2nd ed.). Oxford: Pergamon Press.
- Knowles, M.S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Chicago: Association Press.
- Kuhlthau, C.C., Maniotes, L.K. and Caspari, A.K. (2015). *Inquiry-based learning in school libraries*. In P. Johnston and K. Hayes (Eds.), *Guided inquiry design: A framework for inquiry in your school* (pp. 75-92).
- Sallis, J. F., Hovell, M. F., Hofstetter, C. R., & Barrington, E. (1992). Explanation of vigorous physical activity during two years using social learning variables. *Social Science & Medicine*, 34(1), 25–32. [https://doi.org/10.1016/0277-9536\(92\)90063-V](https://doi.org/10.1016/0277-9536(92)90063-V)
- Zimmerman, B. J. and Schunk, D. H. (2010). *Self-Regulated Learning and Academic Achievement: Theoretical Perspectives* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.